

Erasmus+

Rangiranje institucija u visokom obrazovanju: mogućnosti, opasnosti, trendovi

Melita Kovacevic

University of Zagreb
EU Higher Education Expert

Nacionalni Erasmus+ HERE Seminar
„Rangiranje ustanova visokog obrazovanja“

Podgorica, May 14, 2019

Što rang liste omogućuju?

- Dobivanje brzog dojma o relativnoj kvaliteti institucije
- Razlikovanje najboljih od najlošijih institucija

...međutim,

- Zahtijevaju pažljivo čitanje
- Ne smiju biti upotrjebljene kao jedini i glavni izvor informacija

love and hate
relationship

Na čemu se temelji dobiveno rangiranje?

- Svako rangiranje ima svoj način izračuna i različite indikatore
- Upotrebljeni podaci nisu uvijek najnoviji i najtočniji
- Često se temelje na dostupnome, a ne stvarnome
- Razlike u podacima su često vrlo male, ali odlučujuće za postignuti rang
- Primarno se temelje na istraživanjima, dok je nastava u velikoj mjeri zanemarena
- Uglavnom odražavaju stanje na prediplomskoj razini

Opasnosti

- Proliferacija sustava rangiranja
- Visokoškolske ustanove sve više se tretiraju kao 'ekonomski, proizvodni strojevi'
- Zahtjevi koji proizlaze iz globalizacije
- Uporaba rang lista kao mjere ekonomske snage i ambicije
- Vlade i regionalna tijela – opsjednuti rangiranjem – 'jednostavna' mjera nagrade i procjene postojećih sustava visokog obrazovanja, npr.,
  - Putinov plan: među 5 najboljih do 2020!
  - Japan: među 10 najboljih do 2023!

Na čemu se temelje glavne zamjerke?

- Sumnja u sam smisao provedbe rangiranja

18000 VO institucija

100 najboljih = 0,5% institucija u svijetu

A ostali?

- Neadekvatna primjena metodologije i njezin odabir

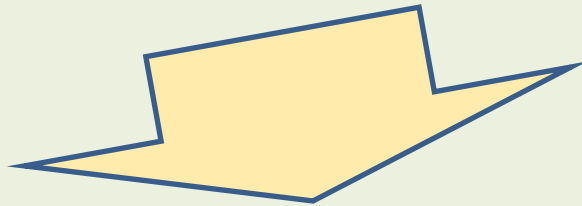

Opasnost koncentracije na izrazito mali broj elitističkih institucija!

Shanghai Jiao Tong
Academic Ranking of World Universities

QS

Times Higher

Svi su usredotočeni na

- publikacije
- citate
- akademsku reputaciju

Opasnost manipulacije podacima

Neki primjeri:

- Broj studenata s dobrim uspjehom
- Investiranje u različita područja
- Mogućnosti zapošljavanja
- Podaci na mrežnim stranicama
- Definiranje međunarodnosti
- Neprimjereno usklađivanje podataka

Neka rangiranja

- Oslanjaju se primarno na istraživačku produktivnost
- Imaju višestruke indikatore (subjektivni i objektivni)
- Ističu specifične mjere, kao mjere reputacije
- Koje čine glavninu udjela rangiranja

Rangiranje može biti nepravedno
i ne biti od pomoći

??? Ipak, i opet, posežemo za njim

Opasnosti

- rangiranje motivirano zaradom
- istraživanje i publiciranje motivirano zaradom
- međunarodnost institucija kao izvor prihoda

Jeffrey Brenzel, Dean of Admissions at Yale from 2005-2013, **believes that college ranking lists are of limited value to students:**

*The formulas used to rank schools are based on factors that in themselves are often irrelevant to individual students...data that **provide little information** about specific program strengths, honors programs or the general way in which the school lifts and supports student aspirations. The simplicity and clarity that ranking systems seem to offer are **not only misleading**, but **can also be harmful**. Rankings tend **to ignore** the very **criteria that may be most important** to an applicant, such as specific academic offerings, intellectual and social climate, ease of access to faculty, international opportunities and placement rates for careers or for graduate and professional school.*

Mogućnosti i dobre strane rangiranja

- pomažu u odabiru obrazovne institucije
- smanjuju rizik lošeg odabira
- reputacija institucije služi kao neka vrsta jamstva
- potiče institucije da se usredotoče na kvalitetu
- Potiče više kvalitetnog istraživanja

Mogućnosti i dobre strane rangiranja

- potiču instituciju i glavne financijere na više ulaganja
- racionalnije definiranje broja studenata
- oblikovanje manjih studentskih grupa
- obraćanje veće pozornosti na završnost
- poticanje sustavnog prikupljanja podataka
- osnivanje alumnija za praćenje uspješnosti

Moguće dileme

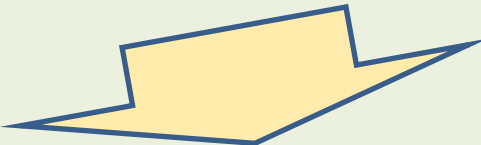
- Ima li rangiranje istu funkciju u velikim zemljama kao i u malim, s malim brojem nacionalnih institucija?
- Ima li rangiranje dodatnih prednosti ili nedostataka u manjim akademskim kontekstima?
- Što bi bila motivacija za rangiranje institucija u manjim akademskim sredinama?
- Kako izbalansirati potrebu za suradnjom i istovremenom kompeticijom među institucijama?

Primjer drukčijeg pokušaja rangiranja

Teaching Excellence Framework (TEF) England, Wales

- dodjela zlata, srebra i bronce najboljima
- sudjelovalo 295 institucija
- kriteriji: broj uspješnih studenata, studentsko zadovoljstvo, zapošljivost

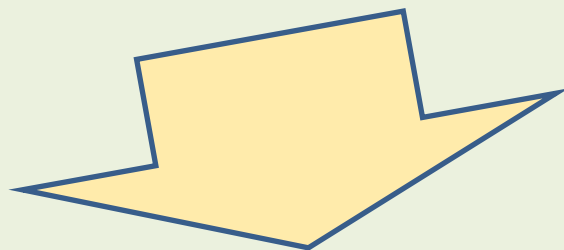

Ovo rangiranje je rezultat
ljudske procjene,
a ne matematičke formule

Alternativni način rangiranja

Izbjegnuta isključivost
istraživačke produktivnosti

Argumenti ZA

- promišljeniji sustav, uzima u obzir nastavu
- sofisticiraniji sustav (uključuje prosudbu)
- pokušava ukloniti razlike među institucijama temeljene na veličini i socio-ekonomskom statusu
- jednostavan sustav 'nagrađivanja'
- odašiljanje jednostavne i važne poruke VO – podučavanje i nastava su bitni!!!

Argumenti **PROTIV**

- mjerenje institucionalnog uspjeha, a ne pojedinih dijelova sveučilišta
- kvantitativne mjere su surogati uspješnosti podučavanja
- općeniti problem procjenjivanja kvalitete nastave
- nedostatnost podataka o kvaliteti podučavanja

David Webster stated in 1986 that there are two elements that define college rankings. The first is that **academic quality** can be **measured by selected criteria**. For example, in many studies **the reputation** of the faculty and the selectivity of students are used as measures of an institution's quality. The second element is that using these **measurements leads to an ordering of institutions**. In other words, since quality is in short supply, there can be only one number one school. Therefore, **unlike classifications** (e.g., Carnegie classifications), which group institutions by type, or guides, which give information on individual colleges (e.g., *Peterson's Guide to Four Year Colleges*), **rankings order institutions from best to worst**.

Namjesto zaključka

Rangiranja su nužno zlo

Richard Taylor, 2015

Hvala

melita.kovacevic@unizg.hr

